

שם המרצה: ד"ר דאר אבינועם

שם הקורס: תורת הריאיון

קוד קורס: 60-837-01

סוג הקורס: סדנא

שנת לימודים: תשס"ח סמסטר: א' היקף שעות: 2 ש"ס.

א. מטרת הקורס:

הסטודנט יכיר את סוגי הראיונות הקליניים השונים ומטרתם. הסטודנט ילמד את עקרונות ניהול הראיון והשימוש בכלים הטיפוליים והאיבחוניים המתאימים לצורך הערכת מצבו של הפונה. הסטודנט יקיים ראיון קליני שעל בסיסו יכתוב סיכום ראיון, אבחנה ותכנית טיפולית.

ב. תיאור הקורס:

לימוד אבחון אינטגרטיבי. נדון באופנים שונים של קבלת מידע: ראיון קליני, שימוש במבחנים פסיכולוגיים ובכלים פסיכיאטריים ופסיכולוגיים מקובלים, תצפית ושאלוני דיווח עצמי. הקורס יעסוק בחיבור שבין הפסיכופתולוגיה, תורת הריאיון והדיאגנוסטיקה המבנית דרך לימוד כלי ניתוח מקובלים וסולמות ספציפיים לכלים ולאבחנות שמטרתם לסייע בגיבוש אבחנה מבנית, הצעה לאבחנה תיאורית ותכנון טיפול. תכנית הוראה לסמסטר א+ב: השיעורים הראשונים יוקדשו לעקרונות ההערכה, הראיון הקליני, האינטייק, המבחנים הפסיכולוגיים, התצפית והאבחנה. בהמשך נעמיק בניתוח אינטגרטיבי של חומרי האבחון שיועברו על ידי הסטודנטים.

ג. דרישות קדם: אין

ד. חובות / דרישות / מטלות:

1. חובת השתתפות בכל השיעורים. היעדרות בתיאום עם המרצה.
2. קריאת חומר החובה ובהתאם להמלצות נוספות (ספציפיות לחומרי האבחון ובהתאם לנבדק) שינתנו במהלך הקורס.
3. עריכה של תהליך הערכה שיכלול – אינטייק, תצפית (מאחורי מראה), העברת מערכת מבחנים פסיכו דיאגנוסטית ומבחנים משלימים וכתבת דוח. באחריות המודרכים לדאוג להעברת חומרי התצפית, השאלונים וחומרי האבחון הנוספים לכל חברי הקבוצה ולהביא לכל שיעור ערכת מבחנים.
4. הגשת דוח פסיכודיאגנוסטי אינטגרטיבי.

ה. מרכיבי הציון הסופי :

ו. רשימת קריאה:

מבחנים פסיכולוגיים

Meersand, P. (2011). Psychological testing and the analytically trained child .psychologist. *Psychoanalytic Psychology*, Vol. 28, No. 1, 117–131

הראיון הקליני

Brems, C. (2002). *The Intake Interview. A comprehensive guide to child psychotherapy*. Allyn & Bacon, Incorporated. 91-137 (פרק 5)

מאיירס, י. וענבר ב. (2011). המשגת מקרה. בתוך: מור, נ., מאירס, י., מרום, צ. וגלבווע-שכטמן, א. (עורכים). טיפול קוגניטיבי-התנהגותי בילדים עקרונית טיפוליים. הוצאת דיוגון.

ההערכה

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-5*. Washington DC & London: American Psychiatric Association

The ICD-10 Classification of Mental and Behavioural Disorders. Clinical descriptions and diagnostic guidelines. Geneva, World Health Organization, 1992

ICD - 10 הסיווג והאבחון הפסיכיאטרי לפי ארגון הבריאות העולמי, בעריכת ארגון הפסיכיאטריה בישראל משרד הבריאות. הוצאת דיוגון, 1996.

אבחנה דינמית

McWilliams, N. (2011). *Psychoanalytic Diagnosis: Understanding Personality Structure in the Clinical Process (Second Edition)*. The Guilford Press

Perry, S., Cooper, A. M., & Michels, R. (2006). *The Psychodynamic Formulation: Its purpose, structure and clinical application*. *Focus*, Vol. 4, No. 2

תצפית בילדים בראייה התפתחותית והתנהגותית

McGraw-Hill, (2006). *The Developing Child Observation Guidebook*. Glencoe: McGraw-Hill Companies, Inc

Frick, P. J., Barry, C. T. & Kamphaus, R. W. (2010). Behavioral Observations. (Chapter 8). In: *Clinical Assessment of Child and Adolescent Personality and Behavior*. (Third Edition). Springer

תצפית בילדים בראייה פסיכודינמית

- פיונטלי, א. (1992). הריונות חד-עובריים: תצפית מס' 1 – ג'וליה. בתוך: מעובר לילד. ת"א: מודן (2001).
- פיונטלי, א. (1992). אנליזות של ילדים: מקרה מס' 1 – ג'וליה. בתוך: מעובר לילד. ת"א: מודן (2001).

שאלוני דיווח עצמי

Achenbach, T., M. (2006). Application of the Achenbach System of empirically based assessment (ASEBA) to children, adolescents and their parents. In Smith, S., R. & Handler, L. (Eds.). The clinical assessment of children and adolescents: A practitioner's handbook. New Jersey, LEA

Frick, P. J., Barry, C. T. & Kamphaus, R. W. (2010). Self-Report Inventories (Chapter 6). In: Clinical Assessment of Child and Adolescent Personality and Behavior. (Third Edition). Springer

הערכה נוירו-פסיכולוגית

Gabowitz, D., Zucker, M. & Cook, A. (2008). Neuropsychological Assessment in Clinical Evaluation of Children and Adolescents with Complex Trauma. Journal of Child & Adolescent Trauma, 1:163–178

Lezak, M.D., Howieson, D.B., & Loring, D.W. (2012). Neuropsychological Assessment (5th Edition). Oxford, New York: Oxford University Press

BENDER-GESTALT II

Brannigan, G. G., & Decker, S., L. (2003). Bender Visual-Motor Gestalt Test, Second Edition (Bender-Gestalt II), Examiner's Manual. Authors: Laretta Bender, MD & the American Orthopsychiatric Association, Inc

Hutt, M. L. (1985). The Hutt adaptation of the Bender Gestalt Test (4th ed.). New York: Grune & Stratton

Koppitz, E. M. (1964). The Bender Gestalt Test for young children. New York: Grune & Stratton

Koppitz, E. M. (1975). The Bender Gestalt Test for Young Children. Vol. 2: Research and Applications 1963-1973. New York: Grune & Stratton

מבחני ציורים

Hammer, E.F. (ed).(1997). *Advances in Projective Drawing Interpretation*.
.Springfield, IL: Charls C. Thomas

Koppitz, E. (1984). *Psychological evaluation of human figure drawings by middle school pupils*. Orlando: Grune & Stratton

Leibowitz, M.(1999). *Interpreting Projective Drawings, A Self Psychological Approach*. Taylor& Francis

Nagileri, J.A. (1988). *Draw a Person: A Quantitative Scoring System*. San Antonio, TX: The psychological Corporation

משה רז (2012). *הציור כראי הנפש: ניתוח ציורי ילדים ומבוגרים*. הוצאת רסלינג.

עדה אברהם (1989). *הגלוי והנסתר בציורי דמויות אנוש*. הוצאת רשפים.

הערכה קוגניטיבית

INTELLIGENCE TESTS

Bremner, D., McTaggart, B., Saklofske, D. H., & Janzen, T. (2011). *WISC-IV GAI and CPI in Psychoeducational Assessment*. *Canadian Journal of School Psychology*, 26 (3), 209–219

Flanagan, D. P., & Kaufman, A. S. (2009). *Essentials of WISC-IV Assessment* (2nd ed.). NY: John Wiley & Sons

Sattler, J. M. (2001). *Assessment of children, Cognitive applications*. San Diego, CA: J. M. Sattler

Sattler, J. M. (2002). *Assessment of Children: Behavioral and Clinical Applications* (4th ed.). San Diego, CA

Sattler, J. M., & Dumont, R. (2004). *Assessment of Children: WISC-IV and WPPSI-III Supplement*

Wechsler, D. (2003). *The WISC-IV technical and interpretive manual*. San Antonio, TX: Psychological Corporation

הערכת האישייות

CAT The Children Apperception test

TAT The Thematic Apperception Test

Bellak, L., & Abrams, D. M. (1997). The TAT, CAT and SAT in clinical use (6th edition). Boston: Allyn & Bacon

Cramer, P. (2004). Storytelling, narrative, and the Thematic Apperception Test. The Guildford press
THE RORSCHACH TEST

Gacono, C.B., & Meloy, J.R. (1994). The Rorschach Assessment of Aggressive and Psychopathic Personalities. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

Exner, J. E., Jr. (2003). The Rorschach: A comprehensive system. Vol. 1: Basic foundations (4th edition). New York: Wiley

Exner, J. E., Jr. (2001). A Rorschach workbook for the comprehensive system (5th edition). Ashville, NC: Rorschach Workshops

Exner, J. E., Jr. (2000). A primer for Rorschach interpretation. Ashville, NC: Rorschach Workshop

Exner, J. E., & Erdberg, P. (2005). The Rorschach: A comprehensive system: Vol. 2. Advanced interpretation (3rd ed.). Hoboken, NJ: Wiley. Ch. 18

Exner, J. E., Jr., & Weiner, I. B. (1995). The Rorschach: A comprehensive system. Vol. 3: Assessment of children and adolescents (2nd edition). New York: Wiley

Lerner, P.M. (1998). Psychoanalytic Perspectives on the Rorschach. Hillsdale, NJ: Analytic Press

Meloy, R., Acklin, M. W., Gacono, C. B., Murray, J. F., & Peterson, C. A. (Eds.). (1997). Contemporary Rorschach interpretation. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

Murray, J. F. (1997). The Rorschach and diagnosis of neurotic conditions in children and adolescents: A case study. In Meloy, R., Acklin, M. W., Gacono, C. B., Murray, J. F., & Peterson, C. A. (Eds.). Contemporary Rorschach interpretation. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

Viglione, D. J (2002) Rorschach Coding Solutions - A Reference Guide For The Comprehensive System

Weiner, I.B. (2003). Interpreting content themes. In: Principles of Rorschach (פרק 6) Interpretation. (2 edition). Routledge

סולמות ניתוח יחסי אובייקט

Kelly, F.D. (1997). The assessment of object relations phenomena in adolescents. TAT and Rorschach measures. Lawrence Erlbaum Associates, publishers

Lerner, P. (1998). Developmental object relations. In *Psychoanalytic perspectives on the Rorschach*. Hillsdale, NJ: Analytic Press
(פרק 20)

Telgasi, H. (2010). *Essentials of TAT and Other Storytelling Assessments*. (2nd ed.). NY: John Wiley & Sons

(MOA (Mutuality of Autonomy

Bombel, G., Mihura, J. L. & Meyer G. J. (2009). An Examination of the Construct Validity of the Rorschach Mutuality of Autonomy (MOA) Scale. *Journal of Personality Assessment*, 91(3), 227–237

Hibbard, S., Porcerelli, J., Kamoo, R., Schwartz, M. & Abell, S. (2010). Defense and Object Relational Maturity on Thematic Apperception Test Scales Indicate Levels of Personality Organization. *Journal of Personality Assessment*, 92 (3), 241–253

Urist, J. (1977). The Rorschach test and the assessment of object relations. *Journal of Personality Assessment*, 41, 3-9

Urist, J., & Shill, M. (1982). Validity of the Rorschach mutuality of autonomy scale: A replication using excerpted responses. *Journal of Personality Assessment*, 46, 450-454

ROD

Borenstien, R. F., & Masling J. M. (2005). The Rorschach Oral Dependency Scale. In R. F. Borenstien, & J. M. Masling (Eds). *Scoring the Rorschach: Seven validated systems*, (pp. 135-157). Mahwah, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates Publishers

SCORS

Westen, D. (2002). *Social Cognition and Object Relation Scale (SCORS): Manual for Coding TAT Data*. Unpublished manuscript, Atlanta, Emory University

סולמות ניתוח מנגנוני הגנה

Cramer, P. (2006). *Protecting the Self: Defense Mechanisms in Action*. The Guilford Press

Cramer, P. (2007). Longitudinal study of defense mechanisms: Late childhood to late adolescence. *Journal of Personality*, 75, 1–23

Lerner, P. (1998). Rorschach assessment of defense: Recent measures. In *Psychoanalytic perspectives on the Rorschach*. Hillsdale, NJ: Analytic Press
(פרק 18)

מדד תפקודי אגו

Viglione, D. J., Perry, W., & Meyer, G. (2003). Refinements in the Rorschach Ego Impairment Index: Incorporating the Human Representational Variable. *Journal of Personality Assessment*, 81(1), 149–156

מדד טראומה ומדד תוקפנות

Kamphuis, J. H., Tuin, N., Timmermans, M. & Punamaki, R. L. (2008). Extending the Rorschach Trauma Content Index and Aggression Indexes to Dream Narratives of Children Exposed to Enduring Violence: An Exploratory Study. *Journal of Personality Assessment*, 90(6), 578–584

הדו"ח הפסיכולוגי

Lerner, P. M. (1998). The psychological test report. In *Psychoanalytic perspectives on the Rorschach*. Hillsdale, NJ: Analytic Press
(פרק 3)

דוגמאות לניתוחי אבחונים

בנזימן, חגית. (1982). לצאת מן המבוך: דוגמאות של אבחונים פסיכולוגיים. דביר: ירושלים.

משוב

Psychological Assessment Feedback

Pope, K. S. (1992). Responsibilities in providing psychological test feedback to clients. *Psychological Assessment*, Vol 4 (3), 268-271

Smith, S. R., Wiggins, C. M. & Gorske, T. T. (2007). A Survey of Psychological Assessment Feedback Practices. *Assessment*, Volume 14, No. 3, 310-319

Tharinger, D. J., Finn, S. E., Wilkinson, A., DeHay, T., Parton, V. T., Bailey, K. E. & Tran, A. (2008). Providing Psychological Assessment Feedback to Children through Individualized Fables. *Professional Psychology: Research and Practice*. Vol. 39, No. 6, 610–618

Tharinger, D. J., Finn, S. E., Hersh, B., Wilkinson, A., Christopher, G. B. & Tran, A. (2008). Assessment Feedback with Parents and Preadolescent Children: A Collaborative Approach. *Professional Psychology: Research and Practice*. Vol. 39, No. 6, 600–609

המלצות לקריאה נוספת

כללי

יצחקי, ל., שחר, ג. (2008). בטרייה אינטגרטיבית לאבחון קליני: המשגה והצעה לקובעי מדיניות. פסיכו אקטואליה, 8-13.

Appelaum, S.A., (1990). The relationship between Assessment and psychotherapy. *Journal of Personality Assessment*, 54(3&4), 791-801

Bornstein, R. F. (2002). A process dissociation approach to objective-projective test score interrelationships. *Journal of Personality Assessment*, 78, 47-68

Groth-Marnat, G (2009). *Handbook of psychological assessment* (5th ed.). Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons, Inc

Schachter, J. (1997). Transference N countertransference dynamics in the assessment process. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 11, 59-71

Silverstein, M. L. (1999). *Self Psychology and Diagnostic Assessment*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Association

Silverstein, M. L. (2006). *Disorders of the Self: A Personality-Guided Approach*. American Psychological Association

Sugerman, A; Kanner, K. (2000). The contribution of psychoanalytic theory to psychological testing. *Psychoanalytic Psychology*, 17, 3-23

Rapaport, D., Gill, M., & Schaffer, R. (1968). *Diagnostic Psychological Testing*. NY: International Universities Press

אבחנה

PDM Task Force. (2006). *Psychodynamic Diagnostic Manual*. Silver Spring, MD: Alliance of Psychoanalytic Organizations

שאלוני דיווח עצמי

Archer, R., P., Krishnamurthy, R., & Strendy, R., V. (2006). The Minnesota Multiphasic Personality Inventory- Adolescent (MMPI-A). in Smith, S., R. & Handler, L(Eds.). *The clinical assessment of children and adolescents: A practitioner's handbook*. New Jersey, LEA

Williams, S. T. (2008). *Mental Health Screening and Assessment Tools for Children, Literature Review*. California department of social services

Sosna, T. & Mastergeorge, A. (2005). The Infant, Preschool, Family, Mental Health Initiative Compendium of Screening Tools for Early Childhood Social-Emotional .development. California Institute for Mental Health

ציורים

Francesca Piperno, F., Di Biasi, S. & Levi, G. (2007). Evaluation of family drawings of physically and sexually abused children. *Eur. Child Adolesc. Psychiatry*, 16:389–397

Maloney, M. P., & Glasser, A. (1982). An evaluation of the clinical utility of the .Draw-A-Person Test. *Journal of Clinical Psychology*, 38, 183-190

Mitchell, J., Trent, R., & McArthur, R. (1993). Human Figure drawing test : An Illustrated Handbook for Clinical Interpretation and Standardized Assessment of .Cognitive Impairment. Los Angeles, CA: Western psychobiological Services

WISC-IV

Silverman, L. K., Gilman, B. J., & Falk, R. F. (2004). Who are the gifted using the new WISC-IV? Paper presented at the 51 st annual convention of the National Association for Gifted Children, Salt Lake City, UT

TAT

Cramer, P. (2004). The interpreter's perspective: the TAT and psychopathology. .Storytelling, narrative and the TAT (pp. 153-176). New York: Guilford

רורשך

מומלץ לקרוא את 3 הפרקים הבאים על ארגון נוירוטי, גבולי ופסיכוטי, מתאים למתבגרים ומבוגרים:

Acklin, M.W. (1997). Psychodiagnosis of personality structure: Neurotic personality organization. In Meloy, R., Acklin, M. W., Gacono, C. B., Murray, J. F., & Peterson, C. A. (Eds.). *Contemporary Rorschach interpretation*. Hillsdale, NJ: .Lawrence Erlbaum

Acklin, M. W. (1997). Psychodiagnosis of personality structure: Borderline personality organization. In Meloy, R., Acklin, M. W., Gacono, C. B., Murray, J. F., & Peterson, C. A. (Eds.). *Contemporary Rorschach interpretation*. Hillsdale, NJ: .Lawrence Erlbaum

Acklin, M. W. (1997). Psychodiagnosis of personality structure: Psychotic personality organization. In Meloy, R., Acklin, M. W., Gacono, C. B., Murray, J. F., & Peterson, C. A. (Eds.). *Contemporary Rorschach interpretation*. Hillsdale, NJ: .Lawrence Erlbaum

Bram A. D. (2010). The Relevance of the Rorschach and Patient-Examiner Relationship in Treatment Planning and Outcome Assessment. *Journal of Personality Assessment*

Huprich, S.K. (2006). *Rorschach Assessment of the Personality Disorders*. Psychology Press

הפריט הבא מתאים לילדים צעירים:

Leichtman, M. B. (1996). *The Rorschach: A Developmental Perspective*. Hillsdale, The Analytic Press

הפריט הבא רלבנטי למתבגרים מגיל 16 ומעלה:

Lerner, H. D., & Lerner, P.M., (1982). A comparative study of defensive structure in neurotic, borderline and schizophrenic patients

Meloy, J.R., & Gacono, C.B. (2000). *Assessing Psychopathy: Psychological Testing and Report Writing*, In C.B. Gacono (ed). *The Clinical and Forensic Assessment of Psychopathy: A Practitioner's Guide*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

הפריט הבא מתייחס ל- 12 כתבי עת. מומלץ לעיין בהם. שימו לב שהם מחולקים לפי נושאים.

Rorschachiana. Yearbook of the International Rorschach Society

Viglione, D. J. (1990). Severe disturbance or Trauma-Induced adaptive reaction: A Rorschach child case study. *Journal of Personality Assessment*, 55 (1&2), 280-295

Weiner, I.B. (2003). *Principles of Rorschach Interpretation*. Mahway, NJ: Lawrence Erlbaum Associates

Weiner, I. B. (2004). Rorschach assessment: Current status. In M. J. Hilsenroth & D. L. Segal (Eds.), *Personality Assessment* (pp. 343-435). Vol. 2 in M. Hersen (Editor-in-Chief), *Comprehensive handbook of psychological assessment*. Hoboken, NJ: Wiley

סולמות לניתוח יחסי אובייקט ומנגנוני הגנה

Blatt, S.J., Brooks Brenner, C., Schimek, J., & Glick, M. (1985). Normal development and psychological impairment of the concept of the object in the Rorschach. *Journal of Abnormal Psychology*, 4, 364-373

Kwawer, J.S., (1980). Primitive modes of relating categories, in Kwawer, J.S., Lerner, H.D., Lerner, P.M., & Sugarman, A. (eds.). *Borderline Phenomena and The Rorschach Test*. New York: International Universities Press

Lerner, P. (2005). Defense and its assessment: the Lerner defense scale. In R.F. Bornstein, & J.M. Masling (Eds.), *Scoring the Rorschach: seven validated systems* (pp. 237-269). Mahwah, N.J.: L. Erlbaum

Lerner, P. (1990). Rorschach assessment of primitive defenses: a review. *Journal of Personality Assessment*, 54(1&2), 30-46

Lerner, P., & Lerner, H. (1980). Rorschach assessment of primitive defenses in borderline personality structure. In J.S. Kwawer, H.D. Lerner, P.M. Lerner, & A. Sugarman (Eds.), *Borderline phenomena and the Rorschach test* (pp. 257-274). New-York: International Universities Press

Lerner, H., Sugarman, A., & Gaughran, J. (1981). Borderline and schizophrenic patients: A comparative study of defensive structure. *Journal of Nervous and Mental Disease*, 169, 705-711